

Türkmenistanyň Prezidenti Serdar BERDIMUHAMEDOW: — BIZ DÜNYÄNIŇ ÄHLI ÝURTLARY WE HALKLARY ÜÇIN AÇYKDYRYS!

ÝAŞ DIPLOMATYŇ SESI

Biziň baş maksadymyz Watana gulluk etmektir! METBUGAT — ELEKTRON GAZETI

THE VOICE OF YOUNG DIPLOMAT

Our main goal is to serve the Motherland!

ELECTRONIC NEWSPAPER

Esaslandyryjysy — Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary instituty

Elektron gazet 2020-nji ýylyň 1-nji oktýabryndan bäri çykýar.

№4 (87)

2024-nji ýylyň 10-njy fewraly

HEPDÄNIŇ MÖHÜM WAKALARY

1-nji fewralda Türkmenistanyň Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň orunbasary, daşary işler ministri Raşid Meredow bilen Türkiýe Respublikasynyň daşary işler ministri Hakan Fidanyň arasynda telefon arkaly söhbetdeşlik geçirildi. Onuň dowamynda türkmen-türk hyzmatdaşlygynyň birnäçe möhüm meseleleri boýunça pikir alyşyldy. Söhbetdeşlikde taraplar iň ýokary döwlet derejesinde gazanylan ikitaraplaýyn uly hyzmatdaşlyklaryň ýerine ýetirilishiniň gidişini ara alyp maslahatlaşdylar we syýasy-diplomatik, söwda-ykdysady ugurlarda özara hyz-

matdaşlygyň mümkinçiliklerini mundan beýläk-de ösdürmegiň ýollaryna seredip geçdiler.

2-nji fewralda Türkmenistanyň daşary işler ministriň orunbasary M.Bäşimowanyň ýolbaşçylygyndaky türkmen wekiliýeti Şweýsariýa konfederasiýasynyň Ženewa şäherinde Birleşen Milletler Guramasynyň Zenanlara garşy kemsitmeleriň ähli görnüşlerini ýok etmek baradaky we olaryň hukuklaryny goramaga gönükdirilen Konwensiýasyny ýerine ýetirmek boýunça

komitetiň (CEDAW) 87-nji mejlisine gatnaşdy. Onuň çäklerinde Zenanlara garşy kemsitmeleriň ähli görnüşlerini ýok etmek hakynda Konwensiýanyň düzgünleriniň ýerine ýetirilishi barada Türkmenistanyň döwürleýin altynjy hasabatyna hem seredildi.

Komitetiň mejlisi öz işini 2024-nji ýylyň 16-njy fewralyna çenli dowam eder.

5-nji fewralda paýtagtymyza Hytaý Halk Respublikasynyň Türkmenistandaky Medeniýet ýylynyň ýapylyş dabarasyna geçirdi. Bu waka mynasybetli dostlukly döwletiň wekiliçilikli topary ýurdumyza geldi.

6-njy fewralda Türkmenistanyň Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň orunbasary, daşary işler ministri Raşid Meredow Türki döwletleriň medeniýet boýunça halkara guramasynyň (TÜRKSÖÝ) Baş sekretary Sultanbaý Raýew bilen duşuşygy.

Duşuşygyň gün tertibine Türkmenistan bilen TÜRKSÖÝ-yň arasyndaky hyzmatdaşlygyň möhüm meseleleri girizildi we geljegi uly bolan ugurlar kesgitlenildi.

Duşuşygyň barşynda medeni-ynsanperwer gatnaşyklaryň türki dilli döwletleriň arasynda syýasy-diplomatik we söwda-ykdysady gatnaşyklary ýola goýmakda ähmiýetli gural hökmünde çykyş edýändigini belgenildi.

6-njy fewralda Türkmenistanyň Prezidenti Serdar Berdimuhamedow bilen Gyrgyz Respublikasynyň Prezidenti Sadyr Žaparowyň arasynda telefon arkaly söhbetdeşlik boldy. Bellenilişi ýaly, türkmen döwletiniň Baştutany dostlukly ýurduň ýolbaşçysy bilen gadyrly salamaşyp, türkmen halkynyň adyndan hem-de hut

Syýasy habarlar

öz adyndan Bişkek şäherindäki ýylylyk elektrosentralynda bolup geçen hadysa baradaky habara duýgudaşlyk bildirdi.

Prezident Sadyr Žaparow gyrgyz halkynyň adyndan we öz adyndan bu çylşyrymly pursatda duýgudaşlyk sözleri üçin tüýs ýürekden hoşallygyny bildirdi.

Telefon arkaly söhbetdeşligiň dowamynda Türkmenistan bilen Gyrgyz Respublikasynyň arasyndaky gatnaşyklaryň özara düşünişmegiň we açyklygyň ýokary derejesi bilen tapawutlanýandygy belgenildi.

6-njy fewralda Ženewa şäherinde ýerleşýän Wilson köşgünde Türkmenistanyň BMG-niň Ženewadaky edarasynyň ýanyndaky hemişelik wekili W.Hajiýewiň hemde Birleşen Milletler Guramasynyň Adam hukuklary boýunça ýokary komissary Folker Türkiň arasynda duşuşyk geçirildi.

8-nji fewralda Türkmenistanyň Prezidenti Serdar Berdimuhamedow Ilham Aliýewi Azerbaýjanda geçirilen Prezident saýlawlarynda gazanan ýeňşi bilen mübärekläp, Gutlag hatyny ýollady.

«Ses berişligiň netijeleri azerbaýjan halkynyň döwletliligi we durmuş-ykdysady ösüşini berkitmäge gönükdirilen syýasy ugruňyza bolan ynanyň hem-de goldawyň ýokary derejesidir. Bu möhüm wakanyň geljekde Azerbaýjan Respublikasynyň ösüşine we raýatlarynyň hal-ýagdaýynyň ýokarlandyrylmagyna kömek etjekdigine ynanyaryn» diýlip, Gutlagda belgenilýär.

«Ýaş diplomatyň sesi».

КОНКУРС РИСУНКОВ СРЕДИ ШКОЛЬНИКОВ

Институт международных отношений МИД Туркменистана объявил о проведении среди школьников страны конкурса рисунков на тему «Культура мира – глазами молодежи».

Конкурс проводится по случаю Дня

дипломатических работников Туркменистана, который отмечается ежегодно 18 февраля, и в целях повышения осведомленности о культуре мира и безопасности среди учащихся общеобразовательных школ. К участию приглашаются школьники с 1 по 11 классы.

Выставка присланных рисунков состоится 17 февраля в ИМО МИД. Победителей будет определять жюри, в том числе состоящее из представителей агентств ООН в Ашхабаде.

Победители будут награждены дипломами и памятными сувенирами.

VIDEO CONFERENCE BETWEEN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS OF THE TWO COUNTRIES

On February 7, 2024, an online meeting was held between Kazan (Volga region) Federal University and the Institute of

International Relations of the Ministry of Foreign Affairs of Turkmenistan. It was attended by the representatives of higher education institutions of the two countries. At the beginning of the meeting, the sides got acquainted with the scientific, educational activities of these universities. During the meeting, the sides discussed some issues on further development of cooperation in the fields of co-organizing future workshops, conducting scientific and practical research and mutual invitations to participate in academic activities as well as exchange of curricula.

«Ýaş diplomatyň sesi».

ГУМАНИТАРНАЯ ПОМОЩЬ БРАТСКОЙ СТРАНЕ

Проводимая Президентом Сердаром Бердымухамедовым государственная политика направлена на укрепление национальной экономики, обладающей долгосрочным потенциалом динамичного роста и обеспечивающей последовательное повышение благосостояния населения.

Развитие эффективного международного сотрудничества является одним из важных направлений внешнеполитической стратегии Нейтрального Туркменистана, инициированной Национальным Лидером туркменского народа Героем-Аркадагом и в настоящее время успешно реализуемой под руководством уважаемого Президента. Большое значение придается гуманитарным связям. Учитывая ситуацию в энергетическом секторе Кыргызской Республики, согласно соответствующему Распоряжению, подписанному Президентом в феврале 2024

года, в эту страну в качестве гуманитарной помощи было отправлено 2 тыс. тонн сжиженного газа. Подобная благородная деятельность входит в число приоритетов государственной политики.

Протягивать руку братства и поддержки в трудную минуту стало в Туркменистане доброй традицией, являющейся основой укрепления дружественных отношений и добрососедства между государствами. Эти благородные принципы туркменского народа, передаваемые из поколения к поколению, составляют основу государственной политики, реализуемой нашим Аркадаглы Героем Сердаром в эру Возрождения новой эпохи могущественного государства. Сжиженный природный газ, отправленный дружественному народу в качестве гуманитарной помощи, является уникальным вкладом туркменского народа в усилия Правительства Кыргызстана по обеспечению комфортной жизни кыргызского народа в это непростое время.

Межгосударственные отношения, которым присущ высокий уровень взаимопонимания и доверия, служат надёжной основой для динамичного партнёрства в двустороннем и многостороннем форматах, в рамках крупных международных организаций и авторитетных региональных структур. Важные направления взаимодействия, выстраиваемого на равноправной, обоюдо-

выгодной и долгосрочной основе, а также эффективная реализация его огромного потенциала полностью отвечают общим интересам и Целям устойчивого развития, что особо значимо в активизации партнёрских связей.

В настоящее время наша независимая Отчизна под руководством уважаемого Президента эффективно развивает международное сотрудничество со странами мира на основе принципов добрососедства и позитивного нейтралитета. Как отмечается в книге Героя-Аркадага «Туркменистан – родина Нейтралитета», сила всех ценностей сконцентрирована в гуманитарных, человеческих принципах. Фундамент каждого совершенного общества укрепляется на основе этих принципов. Дружеско-братские, гуманитарные отношения – древние принципы туркменского народа.

Как известно, туркмено-кыргызские от-

ношения, имеющие стратегический характер, динамично развиваются по широкому спектру. Плодотворное сотрудничество, направленное на благо двух дружественных народов, активно набирает оборот в торгово-экономической сфере, в области образования, культуры и спорта. Регулярные контакты на уровне внешнеполитических ведомств двух государств способствуют наращиванию потенциала политико-дипломатического взаимодействия.

Достиженные на высшем межгосударственном уровне соглашения способствуют всестороннему расширению взаимоотношений Туркменистана и Кыргызстана в области транспорта, транспортной инфраструктуры, энергетики, сельского хозяйства, реализации инвестиционных проектов и др.

Эффективное сотрудничество с Кыргызской Республикой является неотъемлемой частью межгосударственных отношений Туркменистана. Отправка сжиженного газа в дружественную страну – ещё одно проявление доброй воли в оказании братской помощи в трудный момент.

Гулсенем ХОММАДОВА,
преподаватель кафедры
международного права и
сравнительного правоведения
Института международных
отношений МИД Туркменистана.

STUDY TRIP OF TURKMEN YOUTH TO JAPAN

During the Epoch of the Revival of a New essra of the Powerful State, large-scale activities are being implemented to develop the international cooperation of Turkmen youth, who are considered to be the bright future of the country. Based on the legislation of the country and the international agreements of Turkmenistan, with the aim of developing the international cooperation of the Turkmen youth, the "Strategy of International Cooperation of the Youth of Turkmenistan for 2023-2030" was approved by the Resolution signed by our Honorable President on June 10, 2023. It is aimed at the development of cooperation between the youth of Turkmenistan and the youth of other countries in various fields. Based on this point of view, young professionals and students working in the legal field from Central Asia and the Caucasus participated in these short-term trainings on the topic "Rule of Law" within the framework of the Japanese MIRAI training program. A 1-week training was held within the framework of the "MIRAI" program.

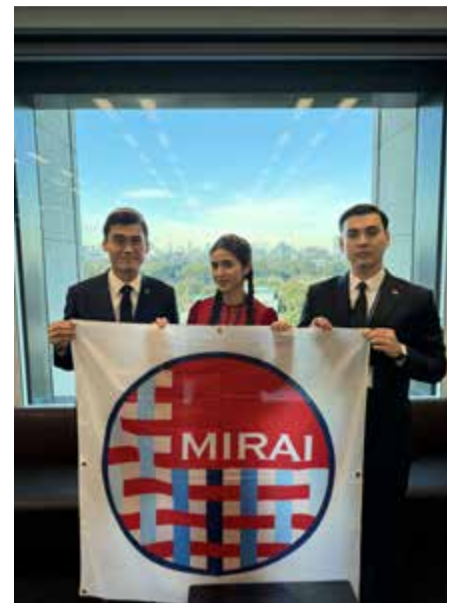
The first training session on the topic "Japan's Foreign Policy towards Central Asia and the Caucasus" was held in the building of the Ministry of Foreign Affairs of Japan. The course was conducted by Mr. Hiroaki ICHIBA, Director of the Department of Central Asia and the Caucasus, European Bureau of the Ministry of Foreign Affairs of Japan. Within the framework of this training course, there were mutual discussions on Japan's international cooperation, especially international cooperation with Central Asian and Kazakh countries.

A tour of the famous Tokyo Tower, was organized for the participants of the MIRAI study program. The Tokyo Tower was built in 1958, its height is 332.9 meters and it is the second tallest buildings in Japan. The observation deck is located at 250 meters of Tokyo Tower and offers a spectacular view of Tokyo. Tokyo Tower has a structure similar to the famous Eiffel Tower in Paris, France.

Within the framework of the "MIRAI" training program, training sessions were held for the participants at Keio University, one of the famous higher education institutions of Japan. As it is known, it was founded in 1858 by Yukichi Fukuzawa as a small school of Western studies. Keio University is considered the first private higher education institution in Japan. Special training sessions were organized by professors at the Faculty of Law for the participants of the "MIRAI" training program. Turkmen students actively participated in the lectures along with foreign students studying at Keio University in Japan.

Turkmen students exchanged questions and answers with professors of Keio University, one of the famous law schools in Japan, and enriched their theoretical knowledge. After the lectures, a tour of Keio University's ancient library was organized.

In the afternoon, Professor MATSUO Hiroshi gave a lecture on "Property Law in Japan". During the course, the students got acquainted with Japanese legislation and compared it with the legislation of their own countries. Then Professor MATSUO Hiroshi presented his book "Politics, Economy and Law in Develo-

ping Asia" as a souvenir to the students who attended the classes and wished the participants of the MIRAI program great success in their studies and work.

Young people participating in the MIRAI training program also visited the Supreme Court of Japan. They received extensive training on the Japanese judicial system by the judges of the Supreme Court of Japan, which was established in 1974. Ms. TOHYAMA Masako and Mr. SADAMORI Toshimasa spoke about the structure, characteristics, and handling of administrative, civil, and criminal cases of the Japanese judicial system, as well as the "saiban-in" feature of the Japanese judicial system.

Then the participants attended training sessions at the United Nations Asian and Far East Institute for Crime Prevention and Treatment of Offenders in Tokyo and the International Justice Center of the Ministry of Justice of Japan.

Participants of the MIRAI program traveled to one of Japan's famous tourist destinations, Mount Fuji, located in Yamanashi Prefecture. Mount Fuji is an active stratovolcano located 90km southwest of Tokyo. The activity of this volcano is currently weak, making it one of the most popular tourist spots. It is also considered a holy mountain for religious pilgrims and a sacred place for Buddhist and Shinto cultures. Its height is 3776 meters. These mountains have been added to the UNESCO World Heritage List.

Oshino Hakkai is a tourist complex of eight lakes in Oshino, a small village in the Fuji Five Lakes region, located between Lake Kawaguchiko and Lake Yamanakako, on the site of the former Sixth Lake, built hundreds of years ago. The eight lakes flow from the slopes of Mt. Fuji as snowmelt seeps through the mountain's porous layers for more than 80 years, resulting in spring water revered by the locals.

MIRAI participants visited the Mount Fuji World Heritage Center, a museum dedicated to Mount Fuji. Opened in 2017 to commemorate the mountain's designation as a UNESCO World Heritage Site four years ago, the center hosts an exhibition on the volcano's seismology, history and cultural significance.

Serdar RAHYMOW,
the 5th year student of the
Faculty of International Relations.

The MIRAI program is organized for students from 150 countries, the goal of the program is to strengthen international relations, ensure positive intercultural dialogue and academic exchange of experience and knowledge in the field of economics, politics and culture.

DIPLOMATIÝADA USSATLYK

Halypa diplomatdan ussatlyk sapaklary

Islendik döredijilikli işde bolşy ýaly, diplomatiýada hem ussatlyk uly orun tutýar. Üstesine-de, diplomatiýada ussatlygyň ähmiýeti has-da möhüm bolýar. Munuň sebäbi diplomatiýanyň ylalaşyp bilmegiň sungaty bolup durýanlygyndadyr, onuň döwletiň daşary syýasatyny durmuşa geçirmegiň möhüm serişdesi hökmünde çykyş edýänligindedir. Umuman, diplomatiýanyň esasy wezipesi onuň: «Daşary syýasatyň islendik meselesini nädip netijeli durmuşa geçirmeli?» diýen soraga jogap berýänligindedir.

Eýsem, ussatlyk näme? Meniň pikirimçe, ussatlyk — munuň özi başarnykdyr, zähmet endiklerini, umuman, käri doly ele almakdyr. Başga sözler bilen aýtsak, onda ussatlyk haýsy hem bolsa bir käri öwrenmekde ýokary sungat derejesine ýetmekdir. Elbetde, islendik hünär, şol sanda diplomatiýa käri hem ýüzleýlik, tüntlik bilen bir ýere asla sygyşmaýar, sebäbi adamyň öz kärini gowy ele almazlygy islendik işiň, şol sanda mümkin zady hakykata öwürmegiň kyn sungaty bolan diplomatiýanyň hiline, netijeliligine juda oňaýsyz täsir edip biler. Sözüň giň manysynda aýdanymyzda, şeýle ýagdaý ýurduň abraýyny peseldip, onuň ösüşini yza çekip biler.

Munuň tersine, ussatlyk, şeýle hem ussatlaryň sanynyň yzygiderli köpelmegi Türkmenistanyň günsaýyn öňe gitmeginiň, ýurdumyzyň pajarlap ösmeginiň, onuň halkara abraýynyň, halkyň hal-ýagdaýynyň hemişe ýokarlanmagynyň, umuman, bagtyýar durmuşymyzyň tapylgysyz çeşmesi bolup durýar. Şu ýerde üstünlikli diplomaty orta diplomatdan onuň toplan bilimleriniň, tejribesiniň tapawutlandyryandygyny hem belläp geçeliň. Şol bilimlilik, tejribäni bolsa adamlaryň köpüsi özleriniň durmuşynyň tutuş dowamynda edinýärler, sebäbi diplomatiýanyň jemgyýetde ýaşayan, belli ýaşayuş mysalasyny edinen, adamlaryň häsiýetine düşünmegi öwrenen we öz dünýägaraýyşlaryny emele getiren adamlar tarapyndan amala aşyrylýandygy we aşyrylmalydygy düşnüklidir. Bu bolsa adam işiniň beýleki çäkleri we ugurlary ýaly, daşary syýasatyň we diplomatiýanyň hem öz işiniň ussatlary tarapyndan amala aşyrylýan wagtynda özüniň iň ýokary netijesini berýändigini barada netije çykarmaga mümkinçilik berýär.

Durmuşda ussatlygy aňladýan ýokary manyly sözler, jümleler hem köpdür. Mysal üçin, Türkmenistanyň belli žurnalisti Aleksandr Baýryýew özüniň «ORIENT» atly habar gullugynyň saýtynda 2021-nji ýylyň 13-nji iýunynda çap edilen «Старейшего дипломата Туркменистана чувствуют коллеги и ученики», ýagny «Türkmenistanyň iň ýaşuly diplomaty onuň işdeş ýoldaşlary we şagirtleri dabaraly gutlaýarlar» atly makalasynda ussat diplomaty «görnükli diplomat» hökmünde häsiýetlendirýär we şeýle ýazýar: «Этого Наставника всех преподавателей и студентов Института международных отношений МИД Туркменистана знают специалисты не только

нашей страны, но и многих других государств, признавая его как блестящего дипломата и профессионала высокого уровня».

Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutynyň Halkara gatnaşyklary we diplomatiýa kafedrasynyň uly mugallymy, filosofiýa ylmylarynyň kandidaty Begenç Karaýew ussat diplomaty ussat bagşa, ussat kompozitora meňzedýär we şeýle ýazýar: «Men institutymyzyň diňe bir talyplarynyň däl, eýsem, mugallymlarynyň hem uly halypasynyň ýanyna her gün diýen ýaly salamlaşmaga barýaryn, gapydan sere dip, ilki bilen, onuň işleýşine yhlasly syn edýärin. Biziň halypamyzyň işleýşi hem edil ussat kompozitoryň ýada ussat sazandanyň saz çalşy ýaly. Kompýuter ussada doly boýun egýär. Eger sazandanyň dutaryndan naýbaşy, nusgawy eserler döreýän bolsa, onda

ussadymyzyň kompýuteriniň klawiaturasyndan diplomatiýanyň nazaryýeti we amalyýeti barada edil şeýle naýbaşy ylmy eserler yzly-yzyna peýda bolýar. Ussadymyzyň wagtal-wagtal işiniň arasyny bölmän, özüniň zehinini durlamak ýada pikiriňi jemlemek maksady bilen, az wagtlyk hem bolsa potologa seretmegi we ýene-de ýazuwyny dowam etdirmegi, umuman, halypanyň döredijiligine daşyndan tomaşa etmek — munuň özi hem täsin, hem lezzet, hem-de öwrenerlikli».

TDIM-niň HGI-niň Žurnalistikanyň nazaryýeti we amalyýeti kafedrasynyň uly mugallymy, filologiýa ylmylarynyň kandidaty Baba Saryýew bolsa özüde örän uly ruhy baýlygy jemleýän, ýurdumyzyň durmuşynda uly yz galdyran belent ynsanlary adamlaryň göwnüni galkyndyryýan daglara meňzedýär, ussatlardan dag döreýändigini barada goşgy ýazýar.

Şu ýerde diplomatik tejribäniň örän köptaraply ähmiýetiniň bardygynyň üstünde hem gysgaça durup geçeliň. Diplomatik gullukda toplanan köpülyk tejribe diplomatlarda olary ussatlyga alyp barýan özboluşly sypatlary

terbiýeleýär: diplomat özüniň sözlän sözüne, aýdýan jümlesine aýratyn duýgur bolýar; şol tejribe diplomatyň kellesinde söhbetdeşligiň mazmunyny saklamaga we örän anyklyk bilen ähli zady, sözme-söz ýada salmaga mümkinçilik berýän eşidiş ýadyny hem ösdürýär; sözlän sözleriň äheñine, sazlaşygyna bolan düşgürligi hem ýiteldýär. Diplomatiýa «ýazuwça ylym» hasaplanylýar we munuň netijesinde, diplomat öz pikirini sowatly aňlatmagy endik edýär.

Diplomatik tejribe şeýle hem adamyň dünýäniň hemişe başga hala, kähallatlarda bolsa, toplumlaýyn başga hala geçýän ýagdaýynda ýaşayandygyny görkezýär. Bu ýagdaýy aňlamazdan, islendik döwletiň diplomatiýasy hakykat bilen özüniň arabaglanyşygyny, munuň netijesinde bolsa, daşary syýasy bähbitleri üpjün etmegiň gurally hökmünde öz täsiriligini ýitirip

biler. Tejribe geçmişe şu günki günň wakalary boýunça baha berip bolmadygyny, ýöne geçmişiniň sapaklarynyň ýatdan çykarylmalý daldigini hem ýatladýar, ol şeýle hem, başga-da köp meseleler, wakalar, hadysalar boýunça maslahat bermäge ukyplydyr.

Diplomatiýa bilen sap ýürekli adamlaryň, ýiti şahslaryň, diplomatik ussatlygyň ähli gizlinliklerini we inçeliklerini hemmetaraplaýyn ele alan hünärmenleriň, önde goýlan wezipäni çalt we hil taýdan ýokary derejede çözmäge ukyply, ýokary medeniýet we hemmetaraplaýyn bilimlilik bilen tapawutlanýan adamlaryň meşgul bolmalydygyny ýene bir gezek aýratyn nygtap geçeliň. Şeýle hem olar öz işine hemişe Watana, borjuna hyzmat etmek, şol hyzmata öz ähli güýjüni, tejribesini we bilimini bagyş etmek ýaly ýokary ahlak ýörelgelerinden seretmelidirler.

Diplomat Watanyň bähbitlerini ýiti duýmalydyr, olara gowy düşünmelidir, şeýle hem şol bähbitleri uly mertebe, çuňňur bilimlilik we içki ynam bilen goramalydyr, üpjün etmelidir. Diňe şeýle hünärmeni üstünlikli, netijeli

diplomaty diýip atlandyrmak bolar. Şonuň üçin hem geljekki türkmen diplomatlary turuwbaşdan hünär ussatlygyna ymtylmalydyrlar, munuň üçin ähli tagallalary etmelidirler.

Diplomatik gullugyň işgärleriniň hünär ussatlyklarynyň yzygiderli ýokarlanmagyna oňaýly täsir edýän serişdeler az däl. Elbetde, munuň üçin geljekki türkmen diplomatlary, ozaly bilen, gowy okamalydyrlar, saýlap alan hünärleri boýunça ýeterlik bilimlerini we endikleri edinmelidirler. Şeýle hem olar öz hünärleri bilen bagly esasy dersler boýunça ýazylan okuw kitaplaryny doly özlendirmelidirler. Hünär ussatlygyny ýokarlandyrmakda dokumental edebiýatyň bir görnüşü bolup durýan ýatlamalar hem uly gymmatlykdan peýdalanýar. Ýatlamalar — munuň

özi geçen wakalar barada edebi ýazgylardyr we olar şol wakalara gönüden-göni gatnaşan ýada şol wakalaryň şaýady bolup durýan adamlar tarapyndan ýazylýar.

Şu jähetden, 1996-njy ýylda neşir edilen görnükli sowet-rus diplomaty A.F.Dobryniniň 698 sahypadan ybarat «Сугубо доверительно», ýagny «Аýратын унамлылык bilen» atly ýatlamalar kitabyny ýatlap geçmek yerliklidir. Anatoliý Fýodorowich Dobryniniň kitabynyň esasy gymmaty kitabyň awtorynyň «ýyl ýazgylaryny düzüji» bolup däl-de, eýsem, onuň sowet-amerikan gatnaşyklarynyň emele gelmegine işjeň gatnaşygy hökmünde çykyş etmegidir.

Beýik akyldarymyz we söz ussadymyz Magtymguly Pyragy: «Akyly kesmez, dür ýasalmaz ussatsyz» diýip ýazýar. Türkmenistanyň hormatly Prezidenti Serdar Berdimuhamedow bolsa, baý durmuş we zähmet tejribesini toplan parasatly ýaşullarymyzyň nesihatlarynyň Watany söýmegiň beýik mekdebi bolup durýandygyny nygtaýar. Şunlukda, diplomatik gullukda ýokary hünär ussatlygyna ýetmegiň esasy kepillamalalarynyň biriniň ussat, halypa diplomatlaryň tejribesinden peýdalanmak bolup durýandygy hem düşnüklidir.

(Dowamy bar).

Amangeldi RAHMANOW,
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutynyň Halkara gatnaşyklary we diplomatiýa kafedrasynyň müdiri, Türkmenistanyň Adatdan daşary we Doly ygtyýarly ilçisi, Türkmenistanyň ussat diplomaty, professor, taryh ylmylarynyň doktory, filosofiýa ylmylarynyň kandidaty.

Diplomat Watanyň bähbitlerini ýiti duýmalydyr, olara gowy düşünmelidir, şeýle hem şol bähbitleri uly mertebe, çuňňur bilimlilik we içki ynam bilen goramalydyr, üpjün etmelidir.

Amangeldi RAHMANOW

(Başlangyjy gazetini geçen sanynda).

1969-njy ýylyň oktýabr aýynda ŞISDP-iň nobatdaky gurluşynda 42 ýaşly Ulof partiýa başlyklygyna saýlanýar. Şol bir wagtyň özünde premýer-ministr wezipesini hem eýeleýär. Palme bu wezipe dünýä syýasatynyň ýiti meseleleri barada edil öňküsi ýaly aýk gürlemez diýip garaşylýardy. Her niçikde bolsa ol täze jogapkärçilikler diplomatik dymmalýga itekleýär diýip pikir etmedi. 1973-nji ýylda Parizde neşir edilýän «Afrik-Azi» žurnalynyň okyjylary diplomaty «Ýewropada ýylyň adamy» diýip ygylan etdiler. Žurnal bu karary esaslandyryp, Şwesiýanyň premýer-ministriniň Hindi-hytaýdaky söweşe garşy eden çykyşlaryny, «üçünji dünýä» ýurtlaryny, ilkinji nobatda azatlyk ugrundanda göreşänleri goldaýandygyny aýtdy.

Palme Germaniýanyň kansleri W.Brandt we Awstriýanyň kansleri B.Kraýski bilen işjeň aragatnaşyk saklaýardy. Bu üç döwlet

magy gazanmak ýaly bentleri girizmegi tekliý edýär.

Ulof Palme Ýewropa yklymynyň beýleki ýurtlarynyň, şol sanda ABŞ we Kanadanyň ýolbaşçylary bilen bilelikde Ýewropada howpsuzlyk we hyzmatdaşlyk maslahatynyň jemleýji aktyna gol çekdi.

Palme Ýewropanyň 35 döwletiniň howpsuzlygyny ýaragsyzlanmak we ýaragy azaltmak bilen kepillendirilýän, halklaryň birek-biregiň territorial bitewüligine we syýasy ulgamyna hormat goýmak bilen ysnyşykly aragatnaşygy we ynamdar hyzmatdaşlygy ýola goýýan, adamlaryň hukuklarynyň we azatlyklarynyň goralýan Ýewropasyny gurmaga uly isleg bildirýändiglerine ynanyrdy.

1976-njy ýylyň sentýabr aýynda Sosial-demokratlar dört onýyllykdan soň ilkinji gezek parlament saýlawlarynda ýeňildiler. Halkara gatnaşyklary Palmeniň syýasatda galmagynyň düýp öze-

çylşyrymly halkara meselelerini çözmegiň ýollaryny tapmaktan ybaratdy. Bu topar soňra «Ýaragsyzlanmak we howpsuzlyk baradaky garaşsyz komissiya» diýip, resmi at aldy. Tiz wagtdan bolsa «Palme komissiyasy» ady bilen tanaldy.

Komissiya Gündogar-Günbatar gepleşikleriniň mehanizminiň işlemegini bes eden we dünýädäki ýagdaý düýpgöter ýaramazlaşan döwründe döredildi. «Palmeniň komissiyasynyň» «Howpsuzlyk hemmeler üçin. Ýaragsyzlanmagyň meýilnamasy» atly beýannamasy ýadro ýaragyny ulanmak bilen baglanyşykly ähli harby-strategiki düşüňjeleri ret edip, dünýäde ýadro howpunyň halkara durnuklylygynyň kepili hökmünde garalmagyny aradan aýyrmalydy. Ýaragsyzlanmak barada tekliý edilen meýilnama indiki dörejek özüne raýdaş başlangyçlara uly mümkinçilikler açdy.

1982-nji ýylda Palme ýene

Ulof PALME

(1927 – 1986)

Şwesiýanyň döwlet işgäri, diplomat. Şwesiýanyň premýer-ministri (1969 – 1976 we 1982 – 1986). Sosialistik internasionalyň wise-başlygy (1976 – 1986). 1980-nji ýylda Ýaragsyzlanmak we howpsuzlyk baradaky garaşsyz komissiyany esaslandyryjy («Palme komissiyasy»), «Altylaryň topary» başlangyjyny öňe sürenleriň biri.

mirgazyk Ýewropanyň ýadro ýaragsyz derejesini berkitmek baradaky pikirini goldaýardy. Premýer-ministriň 1982-nji ýylyň oktýabr aýynda Riksdagdaky döwlet jarnamasy görnüşinde eden çykyşynda Şwesiýanyň demirgazyk Ýewropany ýadro ýaragsyz zona öwürmegi ugrundaky ylalaşyklary gazanmaga çalyşandygyny beýan edýär.

1984-nji ýylda «altylaryň topary» ýaly halkara başlangyjy öňe sürülýär. Dürli kontinentleriň alty döwletiniň ýolbaşçylary — U. Palme, Hindistanyň we Gresiniň premýer-ministrleri (I. Gandi we A. Papandreu), Meksikanyň, Tanzaniýanyň we Argentinanyň prezidentleri (M. de la Madrid, J. Nýerere we R. Alfonsin) halkara durnuklylygyny berkitmäge çagyran bilelikdäki deklarasiýalary bilen çykyş etdiler.

1985-nji ýylyň ýanwar aýynda Hindistanyň paýtagtynda «altylaryň başlangyjynyň» agzalary ýygnaýarlar. Palme öz çykyşynda: «Öň diňe ýaraglanýşygy güýçlendirmek we birek-birege haýbat atmak bilen howpsuzlygy üpjün etmäge synanyşýardylar. Ýöne bu diňe halklaryň ýagdaýynyň ýaramazlaşmagyndan başga hiç hili miwe bermedi, bu bolsa öz gezeginde ýaraglaryň in täze ulgamyny ulanmak bilen howpsuz geljegi kepillendirýändigini görkezýär. Ygtybarly howpsuzlyga barýan ýeke-täk ýol bolsa ýadro ýaragyny aradan aýyrmakdyr.

...1986-njy ýylyň 28-nji fewra-

lynda irden Palme şwesiýaly žurnalistleri kabul edýär. Söhbetdeşligiň ahyrynda ondan halkara arenasynda parahatçylygy saklamagyň mümkinçiliklerine nähili baha berýändigini soralyar?

Palme: «Uzak wagtyň dowamynda güýçli döwletleriň arasyndaky gatnaşyklary dardynlylygynda galýardy. Emma häzir buzuň jaýrylyp başlandygyny aýdyň görüp bilýäris. Birek-birege bolan ynamsyzlyk ýazyň günü ir bilen howany örtýän ýeňiljek duman ýaly ýitip barýar. Biz ýaragsyzlanmak ugrundanda elimizden gelenini gaýgyramzok. Parahatçylyk ugrundaky göreşe goşulýanlaryň sanynyň gün-günden artýandygy buýsandyrýar, sebäbi aýaga galýan artdygýça, parahatçylygyny we ýaragsyzlanmagyň mümkinçilikleri ep-esli ýokarlanýar. Güýçli döwletleriň arasynda bolsa gepleşikler başlandy».

Şol gün aňsam ol aýaly we üç oglunyň biri, 25 ýaşly Olaf bilen kinoteatra gidýär. Görkezilişden soňra öýüne barýan ýolda, sagat 23:10-da Palme terrorçynyň atan okundan wepat bolýar. Sekiz döwlet Palmeniň ölümüne ýas ygylan etdi. Onuň hatyrasyna bagyşlanyp jemgyýetçilik guramalary tarapyndan guralan demonstrasiýalara we ýörişlere ýüz müňlerçe şwedler gatnaşdylar.

«100 великих дипломатов»
kitabýndan terjime eden:
Ajaýyp NOBATOWA,
Halkara žurnalistikasy
fakultetiniň III ýyl talyby.

birmeňzeş ykdysady we sosial meseleler bilen ýüzbe-ýüz bolýardylar. Bu ýurtlaryň ýolbaşçylaryny üçünji jahan urşunyň tutaşmagyna ýol bermezlik we diplomatlaryň diňe «Ýewropa öýüniň» däl, eýsem, tutuş siwili-zasiýanyň ykbaly üçin jogapkärçilik duýgusy jebisleşdirýärdi. Palme 1974-nji ýylyň aprelinde Brandt we Kraýska ýazan hatynda Ýewropanyň sosial-demokratik maksatnamasynyň taslamasyny hödürlemek bilen, oňa BMG-niň töwereginde jebisleşmek we Ýewropada ýaragsyzlan-

ni boldy. Garşydaşlary Palmeni dünýä meselelerine aýa köp üns bermekde tankytlap, Şwesiýanyň halkara arenasynda möhüm rolunyň ýokdugyny nygtaýardylar. Palme beýle pikirleri yerliksiz hasaplaýardy.

1980-nji ýylyň ýazynda Palme harby hereketlere garşy göreşýän meşhur inlis syýasatçysy, parahatçylyk boýunça Nobel baýragynyň eýesi Lord F. Noel-Beyker bilen dünýäniň meşhur syýasatçylaryndan düzülen halkara topary döretmek barada pikir alyşýar. Dörediljek toparnyň wezipesi

premiýer-ministr wezipesine saýlandy. Palmeniň Rusenbada şwed sosial demokratlarynyň gelmegi bilen daşary syýasatda ilkinji äden ädimi Merkezi Ýewropada ýadro ýaragsyz zolagy emele getirmek boýunça halkara birleşiginiň döredilmegi ugrundaky tagallalarydyr. Şwed hökümetiniň pikiriçe, şeýle «koridoryň» döredilmegi gapma-garşylyklaryň başlangyç döwründe ýadro ýaragyny ulanmak meýilini aradan aýyrýar.

Palme Finlýandiýanyň Prezidenti W.K. Kekkoneniň De-

Переводчик должен быть как стекло, такое прозрачное, что его не видно.

Николай ГОГОЛЬ

Baş redaktor
Täzegül KULJIKOWA

Baş redaktoryň orunbasarlary: M.Mätgurbanow, G.Gurbansähedow.

Jogapkär kätib: B.Garaýew.

Jogapkär kätibiň orunbasary: A.Kaşaňow.

Bölüm müdiri: J.Öwezowa.

Edebi işgärler: A.Ýazweliýew, A.Ataýkowa,
O.Çaryýarowa.

Fotohabarçy: K.Akmämmedow.

Korrektor: A.Döwletowa.

Redaksion geňeşiň agzalary:

B.Ataýew, M.Berdinyýazow, T.Uşakow,
R.Bäşimow, B.Saryýew, B.Amansaryýew,

B.Karaýew, M.Gandymowa,

T.Babaýewa, P.Çaryýew, J.Pürjähewa,

O.Amanmuhammedowa.

Gazet elektron görnüşinde
HGI-niň www.iirmfa.edu.tm
internet saýtynda
ýerleşdirilýär.

E-mail:
hgi.redaksiya@gmail.com